

A/PSD/942/14.07.2026

ROMANIA
PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

ÎNTREBARE

Către: **Doamnei Oana-Silvia ȚOIU, Ministrul Afacerilor Externe (interimar)**

De la: **Doamna Ecaterina-Mariana SZŐKE, Deputat Afiliat Grupului PSD, circumscripția electorală nr. 18 Galați**

Subiectul întrebării: **Protejarea învățământului în limba română în regiunea Odesa și demersuri diplomatice urgente pentru salvarea Liceului din Satu Nou (Ucraina)**

Stimată doamnă Ministru,

Comunitatea istorică românească din sudul Basarabiei se confruntă cu o nouă provocare majoră la adresa dreptului fundamental la educație în limba maternă. Potrivit unei Scrisori Deschise adresate recent conducerii statului de către Asociația Național-Culturală „Basarabia” a Românilor din regiunea Odesa, Consiliul Comunal Sărata a decis, la data de 12 iunie 2026, reorganizarea abuzivă a Liceului din Satu Nou (Novoselivka) în gimnaziu, începând cu 1 septembrie 2026. Această decizie riscă să lase fără acces la educație liceală în limba maternă un număr de aproximativ 20.000 de cetățeni vorbitori de limbă română din raionul Cetatea Albă (Bilhorod-Dnistrovskîi).

Această hotărâre a autorităților locale ucrainene este inacceptabilă și contravine flagrant spiritului și literei Declarației privind stabilirea Parteneriatului Strategic dintre România și Ucraina, semnată la București în urmă cu doar câteva luni, la 12 martie 2026. Punctul 51 al acestui document prevede clar eforturile comune pentru creșterea accesului la educația în limba română. De asemenea, măsura încalcă dispozițiile Tratatului de bună vecinătate din 1997.

Este cu atât mai surprinzător cu cât, în urma înțelegerilor bilaterale de la București, în raionul vecin Ismail, deciziile similare de reorganizare a liceelor românești au fost amânate până în anul 2027. Dublul standard aplicat în raionul Cetatea Albă denotă o lipsă de coerență instituțională din partea statului vecin, care recent a făcut pași pozitivi, cum ar fi radierea sintagmei de „limbă moldovenească”. Ministerul Afacerilor Externe are datoria imperativă de a activa de urgență mecanismele diplomatice pentru a opri această asimilare lingvistică mascată sub forma unor reforme administrative locale.

În acest context, doamnă Ministru, vă rog să îmi răspundeți la următoarele întrebări:

1) Ce demersuri diplomatice urgente a inițiat sau urmează să inițieze Ministerul Afacerilor Externe pe lângă autoritățile centrale de la Kiev pentru a stopa retrogradarea Liceului din Satu Nou în gimnaziu?

2) Cum explică MAE discrepanța de tratament aplicată de autoritățile ucrainene, unde în raionul Ismail reorganizarea liceelor a fost amânată pentru 2027, în timp ce în raionul Cetatea Albă reforma se aplică imediat, și ce pași faceți pentru a impune un moratoriu uniform?

3) La trei luni de la semnarea Declarației de Parteneriat Strategic, care sunt mecanismele bilaterale concrete și funcționale prin care România monitorizează respectarea Punctului 51 referitor la dreptul la educație în limba maternă?

4) Aveți în vedere convocarea ambasadorului Ucrainei la București pentru a solicita clarificări și garanții ferme că tinerii din cele 8 localități cu populație românească din raionul Cetatea Albă vor putea fi înscriși în clasele liceale cu predare în limba română în anul școlar 2026-2027?

Solicít răspuns în scris.

Cu deosebită considerație,

**Deputat
Ecaterina-Mariana SZŐKE**